Boekbesprekingen

Zeven dalen, zeven verhalen. Over de bronnen van Twente. Uitgave bureau Nieuwewind, i.s.m. waterschap Regge en Dinkel en Prov. Overijssel. ISBN 978-90-812249-1-8. 100 pag. Te bestellen bij Nieuwewind reclame communicatie pr Oliemolensingel 175, 7511 BB Enschede. Kosten € 14,95.

Twentse bronnen aan de basis van natuurkwaliteit. Handleiding voor bescherming en beheer van bronnen in Twente. M.A.P. Horsthuis. Uitgave Waterschap Regge en Dinkel. 54 pag. Belangstellenden kunnen de handleiding verkrijgen via het Waterschap Regge en Dinkel (afd. Communicatie), Postbus 5006, 7600 GA Almelo, tel. 0546 - 83 25 25.

Bronnen vormen een essentieel onderdeel van het Twentse landschap en de Twentse natuur. Helaas dreigen veel van deze bronnen verloren te gaan. Een aantal organisaties, waaronder Landschap Overijssel, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, de provincie Overijssel, het Waterschap Regge en Dinkel alsmede diverse particulieren, hebben de handen ineen geslagen om de bronnen in Noordoost Twente voor de toekomst te behouden. In het project 'Terug naar de bron' zijn 125 bronnen opgespoord waarvan er inmiddels 24 met succes hersteld zijn. Het project leidde ook tot twee publicaties.
In het boek met als titel 'Zeven dalen, zeven verhalen' is op liefdevolle wijze beschreven welke functies bronnen zoal hebben in Twente voor het landschap, de mens, flora en fauna. Daarbij worden mensen aan het woord gelaten voor wie de bronnen een bijzondere betekenis hebben. In dit boek staan niet de feiten voorop, maar veeleer een sfeerschets van dit zo bijzondere deel van Nederland.
Daarnaast is er ook een handleiding opgesteld voor beheer en bescherming van bronnen. De handleiding geeft richtlijnen voor herstelmaatregelen en onderhoud. De handleiding heeft een bijzondere vormgeving maar is vooral zeer degelijk geschreven, met aandacht voor o.a. hydrologie, flora en fauna, bedreigingen en uiteraard de mogelijke herstelmaatregelen, incl. een zorgvuldig stappenplan. De handleiding kan ook voor beheerders die te maken hebben met bronnen elders in het land een welkome hulp vormen.

Bart van Tooren

De natuur als bondgenoot; de wereld van Heimans en Thijsse in historisch perspectief. Marga Coesèl, Joop Schaminée & Lodewijk van Duuren. 2007. KNNV Uitgeverij in samenwerking met het IVN. ISBN 978 90 5011 224 6. 288 pag. Prijs: € 29,95.

De titel van dit prachtig vormgegeven boek doet een historisch perspectief vermoeden. En blijkbaar kan de natuur als bondgenoot worden gezien (tegenover een soort vijandbeeld van de natuur, dan wel de mens als heerser?). Welnu, de titel blijkt niet bij de inhoud te passen. Het is in de eerste plaats een kijkboek: vele prachtige illustraties, afkomstig uit allerlei collecties, waaronder die van de Heimans en Thijsse Stichting.
Voor een deel nooit eerder gepubliceerd! En hier soms mooier gereproduceerd dan de bekende originelen.
In de tweede plaats gaat het vooral over de 'natuurromantiek, in capita selecta'. Meer precies: in hoofdzaak botanische natuurromantiek. Passend bij de dominante vegetatiekundige stroming in het natuurbeheer uit de periode 1945 – 1990 is het vooral de school van Westhoff in naam en filosofie die veelvuldig langs komt. Maar was Westhoff eigenlijk een natuurromanticus? En was hij hierin een volgeling van het beroemde duo H&T? Daar wordt geen duidelijk antwoord op gegeven. De opbouw van het boek brengt dit een beetje met zich mee: enerzijds een chronologische kroniek, met een groot aantal interessante feiten en gebeurtenissen uit de Nederlandse natuur- en landschapsbescherming van 1845 tot 2005. Anderzijds 50 essays, of liever lemma's, waarvan de keuze nogal subjectief over komt. Daar verontschuldigen de auteurs zich echter al vooraf voor.
Het is dan ook niet eenvoudig om de wereld van Heimans en Thijsse in beeld te brengen. Wel zouden ongeveer driekwart van de nu geschreven essays, samen met de vele illustraties, in samenhang met een eerder gepubliceerde vooral tekstuele biografie van Thijsse (Dijkhuizen, 2005) eindelijk recht hebben gedaan aan zijn in feite nog steeds onbegrepen grote invloed op de natuur en de natuurbeschermingsbeweging van ons land. De kroniek zou, aangevuld met ook belangrijke zoologische, dier- en vogelbeschermingswetenswaardigheden, niet misstaan als basis voor een soort Nederlandse natuurbeschermingswikipedia: gaarne op internet dus!
Ruim een eeuw geleden was er nog natuur in overvloed en dacht niemand aan natuurbescherming. Sindsdien is er veel veranderd. Heimans, Thijsse en hun navolgers zagen de natuur achteruit gaan en zetten de bescherming ervan met succes op de kaart. Dat er in het nog steeds dichter bevolkter Nederland mooie en rijke natuurgebieden zijn, danken we aan een vrij effectieve natuurbeschermingsbeweging, van ruim een eeuw oud. Opnieuw is er weer een prachtig boek over die natuur, soms mooier dan hetgeen ons als erflaters nog rest.

Jac. P. Thijsse, een biografie. Natuurbeschermer, flaneur en auteur van Verkade-albums. Sietzo Dijkhuizen. 2005. De Arbeiderspers, Amsterdam/ Antwerpen.

Frank Saris

Saltmarsh conservation, management and restoration. J.P. Doody. 2008. Springer. ISBN 978-1-4020-4603-2. 217 pag. Prijs: € 106,-.

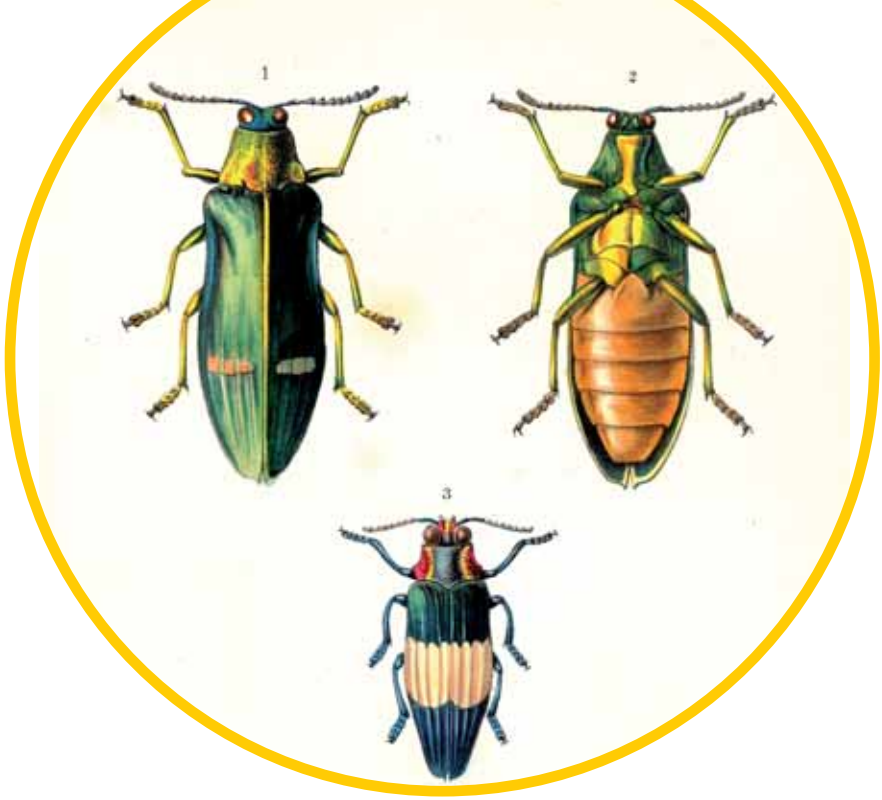
Het boek is de neerslag van veel kennis verzameld over de afgelopen decennia. Het geeft niet alleen de situatie weer in Engeland, maar bevat veel informatie verzameld over beweiding van kwelders en effecten op vegetatie en overwinterende ganzen o.a. uit Nederlandse bron. Het valt weer op dat we zo weinig weten over ongewervelden en broedvogels op kwelders. On-nederlands is het accent op verlies van kwelderareaal. In het verleden waren dat verliezen als gevolg van inpoldering, recenter door erosie. Voor het komende decennium wordt nog verder verlies verwacht van 10.000 ha in Engeland. Voor de toekomst (lees zeespiegelstijging) zijn er twee mogelijkheden: versterken van kustverdediging, maar dat zal leiden tot verder verlies door het inklemmen van kwelders tussen het wad en de kustverdediging. De tweede optie is versterken van het kwelderareaal door verkwelderen van polders langs de kust. Deze oplossing krijgt veel meer nadruk in Engeland dan in Nederland. Daarom is het goed kennis te nemen van de in dit boek neergelegde opvattingen. Wat we nodig hebben is het beter begrijpen van de geomorfologie van de kust en de rol die kwelders spelen in het functioneren van de kustlijn en de relatie met komberging en het aangrenzende mariene systeem. Het is een boek over modern kwelderbeheer en daarom aan te raden. De hoge prijs is een nadeel.

Jan Bakker

Signalement

Veluwse beken en sprengen; een uniek landschap. H. Menke, H. Renes, G. Smid & P. Stork. 2007. Uitgeverij Matrijs, Utrecht. 256 p. ISBN 978 90 5345 317 9. Prijs: € 34,95. Verkrijgbaar in de boekhandel of via www.matrijs.com

Naast de welbekende zandverstuivingen en heidevelden kent de Veluwe een stelsel van beken en sprengen; deze beken en sprengen vormen monumentaal erfgoed. Het boek wil bijdragen aan aandacht en zorg voor het bekenlandschap door o.a. in te gaan op de historie van sprengen, de rijkdom van planten en dieren en de werking van watermolens en de papierindustrie. Verschillende kaarten en kleurenfoto's completeren de prachtige uitgave.

Tijdschrift voor Entomologie 150 jaar

In december 2007 verscheen het jubileumnummer van het Tijdschrift voor Entomologie, uitgegeven door de Nederlandse Entomologische Vereniging. Al 150 jaar is dit het Nederlandse vaktijdschrift over insecten en spinachtigen.
Op 52.236 bladzijden werden in de afgelopen anderhalve eeuw 2.114 artikelen geschreven door 669 auteurs uit 28 landen. Het tijdschrift publiceerde tenminste 10.000 (ca 1% van alle bekende) nieuw ontdekte soorten insecten en spinachtigen. De index op alle 150 jaargangen is in te zien op: http://www.nev.nl/tve/cat/index.php.

www.delevendenatuur.nl

Zo kunt u zich abonneren

U kunt zich abonneren op
De Levende Natuur door de
ingevulde bon te sturen naar:
Abonnementenadministratie
De Levende Natuur,
Antwoordnummer 134
6700 VB Wageningen.

Tel. 0317 - 42 78 93
administratie@delevendenatuur.nl

JA ik teken graag in voor een abonnement op *De Levende Natuur*

naam: _____

adres: _____

postcode: _____ woonplaats: _____

e-mail: _____ tel.: _____

Ik machtig *De Levende Natuur* om het abonnementsgeld van mijn rekening af te schrijven:

bank/giro: _____

datum: _____ handtekening:

Graag aankruisen:

- ☐ € 28,50 per jaargang – particulieren in Nederland en België
- ☐ € 33,– per jaargang – particulieren in overige landen
- ☐ € 45,– per jaargang – bedrijven/instellingen
- ☐ € 9,90 per jaargang – studenten (s.v.p. kopie collegekaart meesturen)

Na vier jaar gaat dit abonnement automatisch over in een regulier abonnement.

De prijsontwikkeling kan het stichtingsbestuur dwingen de tarieven aan te passen.
Tevens bent u gerechtigd om uw bank opdracht te geven het bedrag binnen 30 dagen terug te boeken.